Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Staatssecretaris van Economische Zaken – Digitale Economie en Soevereiniteit

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
29 september 2026

Kenmerk
WJZ / 108463793

Kopie aan

Bijlage(n)
2

nota
TER BESLISSING

Kamerbrief Nederlands voorstel gerichte afbouw strategische afhankelijkheden

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

Voor de zomer heeft EZK een voorstel ontwikkeld voor een nieuw Europees staatssteuninstrument gericht op de afbouw van risicovolle strategische afhankelijkheden. Dit voorstel was toen ter akkoord aan u beiden voorgelegd, besproken tijdens de staf-EZ van 14 april en vervolgens goedgekeurd door de Ministerraad van 19 juni. Conform de informatieafspraken met de Kamer wordt deze nu ter verzending voorgelegd.

Geadviseerd besluit

- [Voor u, MEZK] U kunt akkoord gaan met verzending van de brief naar de Tweede Kamer.
- [Voor u, SEZ] U kunt akkoord gaan om de brief mede namens u te verzenden.

Kernpunten

- Deze Kamerbrief informeert de Kamer over het non-paper en maakt voor de Kamer inzichtelijk wat de strekking van het Nederlandse voorstel is.
- De essentie is dat lidstaten, onder voorwaarden, steun mogen verlenen voor het adresseren van capaciteitsgaten in de EU wanneer die leiden tot een risicovolle strategische afhankelijkheid en een economisch veiligheidsrisico, met een rol voor de lidstaten om samen met de Commissie tot een gedeeld beeld te komen van die afhankelijkheden.
- Daartoe besteedt de Kamerbrief aandacht aan
  - (i) de plaats van het voorstel binnen het kabinetsbeleid op het gebied van economische veiligheid en staatssteun;
  - (ii) de essentie van het voorstel;
  - (iii) de politieke context, ook in Europees verband.

- Daarnaast sluit het voorstel aan op drie moties (zie toelichting) die de Tweede Kamer heeft aangenomen.
- Dit voorstel betreft een licht gewijzigde versie t.o.v. de versie van voor de zomer. De voorziene rol voor lidstaten en de relatie met bestaand EU-beleid is nader toegelicht. De strekking en kernelementen zijn daarbij onveranderd. Naar gelang het beïnvloedingsproces kunnen verdere wijzigingen optreden.

Toelichting

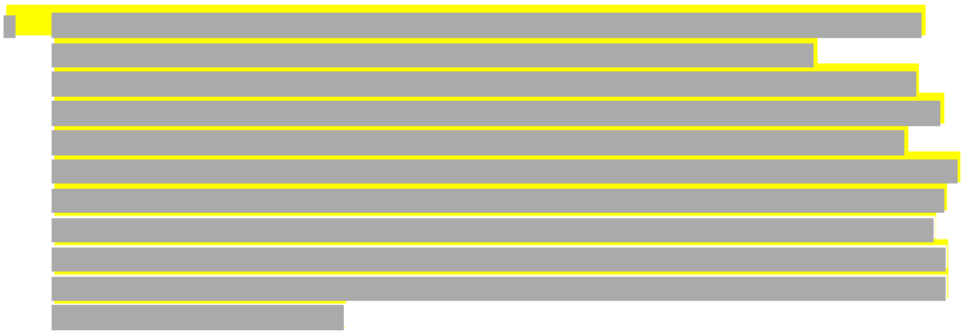
Opbouw Kamerbrief

- Ten eerste beschrijft de brief de noodzaak om risicovolle strategische afhankelijkheden voldoende af te bouwen. Dat maakt onderdeel uit van het staande kabinetsbeleid op het gebied van economische veiligheid. Daarbij gaat de Kamerbrief in op de voorwaarden waaronder staatssteun een rol kan spelen bij interventie van overheidswege om deze risicovolle strategische afhankelijkheden af te bouwen, en waarom de huidige mogelijkheden naar de opvatting van het kabinet ontoereikend of niet passend zijn. Hierbij is er specifieke aandacht voor het gelijke speelveld op de Europese interne markt, zorgvuldige besteding van publieke middelen en diversificatieopties in samenwerking met gelijkgestemde handelspartners.
- Ten tweede zet de brief uiteen hoe het voorgestelde staatssteuninstrument is ingericht om de juiste voorwaarden voor staatssteun te verlenen, ook binnen de positie van Nederland t.a.v. staatssteun die in beginsel terughoudend is. Daarbij is er aandacht voor een aantal specifieke noviteiten van het voorstel, die moeten waarborgen dat lidstaten alleen staatssteun inzetten waar dat nodig is en op een manier die effectief is. Doordat het voorstel op die manier strak is ingekaderd, sluit het aan bij de inzet van het kabinet dat ondoelmatig gebruik van staatssteun moet worden voorkomen en staatssteun alleen gebruikt kan worden waar dat effectief is en onder de juiste voorwaarden.
- Ten derde besteedt de brief aandacht aan hoe de inbreng van het voorstel inspeelt op Europese ontwikkelingen, zoals de herzieningen van de *Chips Act* en de *Critical Raw Materials Act*. Het Nederlandse voorstel kan hierin een belangrijke aanvulling zijn met een gericht en effectief financieringskader voor cruciale capaciteiten die tot op heden onvoldoende van de grond komen.

Beïnvloeding

- In de volgende punten informeren we u over de stand van zaken van de beïnvloeding over dit voorstel. Vanwege de lopende aard van deze vertrouwelijke gesprekken met andere lidstaten en Europese instanties zijn deze punten gelakt. Als de Kamer wenst informatie te ontvangen over deze gesprekken, zullen we aanbieden die vertrouwelijk te delen.

[redacted]. DG Competition is verantwoordelijk voor staatssteun en zou uiteindelijk het staatssteunkader moeten opstellen.

Moties

- In de brief geeft u aan dat u aansluiten bij de volgende drie moties:
  1. Kamerstuk 32637, nr. 731 [CU]: Motie Grinwis c.s. over beleidsinstrumenten ter bescherming van nationale en Europese publieke en economische belangen, onder meer met het oog op risico's in waardeketens en bedrijfsovernames.
  2. Kamerstuk 32637, nr. 732 [D66]: Motie Oualhadj c.s. over een uitvoeringspakket voor uitbreiding van de Europese halfgeleidercapaciteit.
  3. Kamerstuk 32367, nr. 732 [VOLT]: Motie Dassen c.s. over stappen richting een gecoördineerd Europees industriebeleid met gezamenlijk instrumentarium om in te kunnen grijpen wanneer strategische kennis en capaciteiten dreigen weg te lekken.